

საბა

ვენახში მხიარული ფაცა-ფუცია. ქალები და ვაჟები ხითხით-კისკისით ართმევენ ერთმანეთს პატარა კალათებს და გოდრებში სცლიან; ბავშვები იზმუზნებიან ყურძნით და ცდილობენ უფროსებს არ ჩამორჩენ - ისინიც გამალებით ჰკრეფენ. ბებერი ბაბუა სუსტ ფეხებს ვეღარ გადმოუყვანია ვენახში და რომ ვერაფერს ახერხებს ხელით გააკეთოს, ენით ეხმარება ნადს --გაჰკვივის:

-- აბა, თქვენი ჭირიმე, არ მოუწყინდეთ, დაუჩქარეთ. მზე იხრება... ცოდვას გამოკრეფილი ვენახის დატოვება.

-- ამიწიე კაცო, -- უმახის ერთი ბიჭი მეორეს...

უკანასკნელი ყურადღებას არ აქცევს.

გოგო დაუმახებლად ეხმარება.

-- შენს ქორწილზე კი ვიცეკვებ, ირინე, პატარა მაიმუნივით...-- ნიშნად მაღლობისა ამბობს ბიჭი და გარბის.

ახალგაზრდა ბიჭებს თითქოს არ ამძიმებს ბეჭზე გადაბმული ყურძენი, ისე ქარივით გარბიან მარნისკენ და ისე მხიარულად იწმენდენ ოფლს. როცა უკან მორბიან ცარიელი გოდრით.

საწნახელი სავსეა. სახლის პატრონი დიდი უროთი ჭეჭყს ყურძენს, რომ ჩაატოს დანარჩენი.

უხვია მოსავალი, დალოცა ღმერთმა წრეულს მუშაკის ხელი.

გოგოებს ენაზე აკერიათ სიკო, თედო, ფილიპე. ისინი არიან არჩეულნი.

-- სიკო, კალათი დამიცალე!..

-- ფილიპე, ე ხარდანი ჩაასვი, წამეიქცა ვენახი.

-- თედო, სიკო გიმახის, გოდორი ამიწიეო...

გოგოთა შორისაც არიან რჩეულნი: თითქოს შავი ღრუბლები მთვარეს ირგვლივ ნავარდობენო, ჯმუხი წვერ-ულვამ აყრილი ბიჭები თავს დასტრიალებენ ქერა ქალიშვილს, დაიხრება იგი ვაზის პირში დარჩენილი მტევნის მოსაწყვეტათ, -- ვინმე მოასწრებს და თვითონ მოსწყვეტს; გაუჭირდება ვაზის გადახლართულ ყლორტებში გასვლა,--მარდად გასწყვეტენ გადახლართულ ლერწს და გაუკაფავენ გზას; კალათის გავსებას ხომ არავინ აცლის, ისე სიჩქარით ჩამოართმევენ... და მთელი ეს ცდა ჯილდოვდება მხოლოდ ხელის ხელზე ოდნავის შეხებით, მაღლიერის შეხედვით. ტყე წამწამის ბალახად აბიბინებით. ირინესაც არ სტოვებდენ უყურადღებოდ... მაგრამ ირინე ამხანაგურ-მეგობრულის ქცევით იზიდავს.

თალიკოც მუდამ გარს შემოხვეულია, მაგრამ თალიკო ენამახვილია და მასთან ხითხითი აჩერებს ბიჭებს.

ქერა ქალიშვილი. ნახვეწი აბრეშუმის თმიანი, ლურჯ დიდთვალებიანი, მაღალი, არავის იზიდავს, არავის იწვევს, ძვირად ლაპარაკობს... მაგრამ ირგვლივ უნებლიეთ უტრიალებენ.

სხვათა შორის საბაც...

საბა უხერხულად შექმნილი ადამიანია. თავი დიდი აქვს, ტანი ფეხებზე ბევრად გრძელი. მსხვილი მკლავ-ბარკალი და დაბალი კისერი. მაგიერათ ღონიერია დათვივით... და დაულალავი მეძებარივით.

-- საბა, შენ მაინც დაგვეხმარე, შე კაცო, --- უძახიან მოხუცი და ხანშიშესული ცალკე ჯგუფად მომუშავე დედაკაცები. -- მოვიტანე ერთი გოდორი, ყველას ხომ მარინე ვერ აავსებს.

-- ახლავე, ბიცოლა, ახლავე! -- და საბას მოაქვს გოდორი. სცლის შიგ კალათებს, დაუხმარებლად, თვისის ძალის შეგნებით და გამოსაჩენად იგდებს ზურგზე და მანჭვა-გრებით მიაქვს მარანში.

-- საწყალი პეტრე რომ უფრო მოხერხებული იყოს, ერთ ოჯახს მაგიც ქე არჩენდა.

-- შე ქალო, ახლავ რა უჭირს?

ბეჩა, სალომე აბა ვინ წაყვება... მაგას?..

-- ისე იცოცხლე, რომ წაყვება... შე დალოცვილო, ხომ უყურებ საკაცეთი დეილია... ძღაბები რკოსავით იზდებიან და ეს ბიჭები ზოგი ჯარშია... ზოგი სამუშაოში... გოგოების საცოდაობა მკლავს... სარზე გედევხევიან, სხვა რომ არაფერი!..

საბამ გოდორი უკანვე მოიტანა, ერთი ჰაერში შეატრიალა ხელის სიმარდის საჩვენებლათ და ისევ გოგოებისაკენ აპირებდა წასვლას.

-- მეიცა, შე კაცო, შენთვის არ ცალია ახლა მარინეს... ჩვენთან დარაჩი, ჩვენ უფრო გამოგადგებით,---უხუმრა ერთმა მოხუცებულმა დედაკაცმა.

-- შენ გაზდას -- აქანე ნამეტანი გაბურდულია ეს ვენახი და მიწი-მოწიე.

- ახლავე, ახლავე! -- და საბამ საჩქაროო გაწყვიტა ორ-სამ ადგილას ლერწი.

- საბა. ერთი. თუ კაცი ხარ, გოდორი წეილე, -- დაუძახა ფილიპიმ.

ბიჭო, შენ ვერ წეილებ?... --- შეუტია ბიცოლამ ფილიპეს.

დევიღალე, შე ოჯახ-ქორო, ღმერთი არ არის?!

რა დეიღალე?! ლაზღანდარობამ დაგღალა თუ?!

რაც ყურძენი იყო, მე გადევითანე.--ჩაურთო საბამ

_ ИЦ, ГДЙМАДЛДБПГЙ, АТЭ ШД ЫДВАЯЦБДБГЙ _ ЦУАЪЕДЦРА ЧЙЛЙРДМ.

_ АТА, А!_ ЫДТЭБЗА УАБАУ, ТПМ БЙЮЙУ НАГЫЙ ЖАТМАЭПБА ЫДУЯАМДУ, _ МД ЙУД ЕоШЕо... ЫДМЪД МДФЙ АТАЕЙУ ЦМЦЫАЕНЙА-ИШЕА, оЕАТА ВПДПТЙ МДЙФА!_ДА ВПДПТЙ, ТПМДЛЙЭ ЧЙЛЙРЙАУ ЦНГА АДЩП. УАБАМ ЫДЙВГП ЖЦТВЖД; ЧЙЛЙРДМ ПДЪАЕ АЦЯЙА.

-- МАЛД ВААИАЗДБ҃Н დაДКЙИЪА УАЪАУ УАЪЛЙС РАФТПНЙ, ТПМДЛЙЭ УАЯНАБДЛЫЙ ЦКЕД ЫАУЦЛЙ҃УП და ფეხით წნეგა ლცტЮ҃НУ - ДТой МЦБЦТЙ даВЕТЪА ЯАБЛИАН.

-- АБА, ЫДДФДЕА?

_ ЦНГА ЫДДФЙПУ... _ ГА УЪБАМ ГАКЕЙТЕДБЙИ ВАГАБДГА УАЯНАБДЛУ.

_ ЦНГА ЫДДФЙПУУ ЙШЙНД БАТ ГА ЕДТ ЫДАМЪНЙД?!

УАБА ГАБТЦБГА. МАМАУАБЛЙУЙ УАЯБЪДЛЙდან АМПЕЙГА ГА ЭПЛ҃ გაГАУძახა:

_ УЦЧТЬ ГААМЖАГД. УАГАЭ АТЙУ ВААИАЕДБЭН ГА МПЕЛДН.

* *

УАБА ЙУДЕ ГДГАКАЭЭБИАБ МЙЕЙЭА.

_ УАБА, ВИНГА ЭПЛЙУ ЫДТИЕА?

_ ИЦ БАБЦА ЙФЪЕЙУ, ТАФПМ АТА? _ ИАЕГААДТЙИ ЭРАУЦБЭ УАБАМ.

_ МДТД ТАИ ВИНГА ЫДН ЭПЛЙ? _ ПЭНАЕЙУ ГАМЭЙНАЕЙУ
ЩЙМЙЛЙИ ЪАДКЙИБА ДНАМЯАТД ГДГАКАЭЙ.

_ ЙМД, ТАФПМ АТ МИНГА, _ ВАЙЧЙШТА ЭЦЛЫЙ УАБАМ ГА
ИЕЙИПНАЭ ВАЙЩЙМА.

_ МД ВАВЙТЙВДБ ЭПЛУ, НЦ ВДЫЙНЙА _ ГААМЫЕЙГА УАЛПМДЭ УАБА.
МПУАКТДЧЙ ЭПФА ГАТЪА. ЭЕДЛА ДЪШАТДБПГА ЛАРАТАКУ ЦКЛДУ,
УЙПМАЭ ЫДМПДКТА.

_ ДТИЙ ЫДЦЭЙДИ, ДТИЙ ГА МДТД ЕАБЫАМУ МЙЕЦРГДИ! ---
ВАМБНДЕА УАБЛЙУ РАФТПНМА НАГЙ.

_ ТА ГТПУ ЕАБЫАМЙА?

-- АБА ЦАМДЛУ БПМ АТ ВАВЙЫЕДБИ ВИНЭ ЕАБЫАМЙ ГААТЭЕОО ВИНГ
УАМБАТЙ _ КАЙ ВЙМЦЫАЕНЙАИ _ АВАЫДНАИ ЩМДТИМА,
ВЕАТЙАНАИАЭ МПВЫЙЕГДБПГАИ.

ДТИЙ КЙГДЕ ЫДЦФЙДУ ГА КТДЧА ВАИАЕГА. ЦКАНАУКНДЛЙ ВПГПТЙ
МБАТЖД ЫДЙВГП, ДТИЙ МФДЕАНЙ БДЛЫЙ ГАЙАЙТА ГА ЭЦТЮНЙУ
ААМЙИ ВАЭМПЕЙГА УАБА ЕДНАБЙГАН.

_ БЙАП, АУД БАЩНАИ ГАБДТГДБЙ, _ ЫДЦБЩЕЙТА БАБЦАМ
УАБАУ, УЦЛ ЭЦТЮДНУ ЙБЛПЫНДБЙ: ЫД УАЭПГАЕП, УБЕДБУ ЕДТ
МЙБДГАЕ МАЙНЭ... ЫДНИ БНЙУАА УЙГПНИД, МАТА ЫДБДГД_РЙТЕДЛЙ
МЦЫА, ГЙНГЙ КАЭЙА.

_ МДЭ ШД ЭМЦЫАПБ. ТАУ БАМАЭЙЕГЙ? -- ГАЦЩТЙНА УАБАМАЭ
БАБЦАУ...

* *

УАМБАТЙ ЕАБЫМАГ ВАГАЙШЭА.

ГЙГДБЦЛАИ ВАЦМАУРЙНЮЛГА НАГУ МАИД.

ЭЕДЛАУ ТЙВТЙВАГ ЦУБАМГА ЩЕЙНПУ МАИДУ РАФАТА БЙАЙ_ВПВЙА.
ЭБЛПГ УАБА ВАМПТЪДБПГА БЫЙТАГ ГА, ТПЭА УАБА МПАВПНДБГА,
БПГЙЫУАЭ АТ МПЙБГЙГА _ ЙУД ЫДЦЕУДБГА ЕЙУМДУ АЙШАУ ГА
ЦБДЫАГ МЙАЯПГДБГА.

ЭЕДЛАУ УАГЩДВПЮДЛП ГАЛЙА ЭАИДЭ.

ЭЕДЛАУ МАГЛПБА ЦИБТА... КАЙ МДЖПБЛПБЙУИЕЙУ ЫДАШП,..
МЦЫАПБА МПЦЯПНА .. ВАНУАКЦИТДБЙИ ЧЙЛЙРД АШП ГА АГЙГА, МАТА
ЙУ БПМ УАУЙЮПИ ЦНГА, _ ЩМДТИМА БДЛЙ МПЦМАТИПУУ. ЙУЙЭ
МАТИАЛЙА, ТПМ УАБА ЮМЙУЯЦЛЙА ГА ГЙГЙ МПТЙГДБА АТ АТЙУ
УААЙТП... ЭАТА ИЦ МДТЙШЙЧД, УАКЦИАТЙ БЕЙЛЙ, ВПВЙА АТ
ГААЕЙЯЪГА, УАБАМ ТА ГААЫАЕАМ?

НАГЙГАН ВЦЛГАЯЭЕДФЙЛЙ ГАБТЦНГА УАБА.

ЩЕЙНПМ ВАЦЩЕЙЮА МВТЮНПБЙАТПБА. ТПВПТЭ КЙ ЭПЕЙГА,
ЭАЭБЭЙУ ЮЙТЫЙ РЙТАЩМА ГАДВГП ГА ИАЕЙУЙ ЮМЙУЯЦЛЙ ПТЙ ЯЛЙУ
ВТАМЙФПНД МЦБЛЖД ГАЙУЕА ЭА, УАНАМ ГЭГАМЙУМА АТ ЯЭЭБЕАНА,

"АБЦ-აზუ ЦЮАБА.

ГЙГБАНУ ЙЯЕА УАБА.

ЦТЧПУМА ЮМАМ ГАЦЮАБА: "აЦТЙА ВАУАТДЭბЙ ДТИЙ КПКЙИ
წბალი მპიფანდპ... მავტამ უაბა ატ ვანუტდცლა.

МИЛАГ ЯАЙЩП ЧЙШТДБМА: БАБЦА ЙЛАНЮЩДБА_კაი... БДБДТЙА ГА
"დაც, დაцу"- йЮАбЙУ, иЦНГАЭ ШПТЙ АТУАГ ЙЪПУ. ШАЛДБУ АТ
МПЕწПНЕАТ _ კაЙ, ЕДТА ЕАТ ЛАМАЖЙ, МАТА БЙЮАЬДМЙ БДМИАН
МЦЫАПБУ, УАКПЭНДЛАИ ТАЕАЛЙ ЕАТ. ТА МЙУЙ УАШМДАН ГА
МЦЫАПБАУ МАЙНЭ ТАტომ არ მიფასებს?.. დღეს ახლა... დიდი და პატარა
თხუთმეტ-

სული ვკრეფდით.

...რა მშვენიერია მარინე! -- სხვათა შორის გაუელვა თავში
საბას...

ჰოდა ხელი არ გამიჩერებია... ერთს ჩემზე მეტი არ მოუკრე-
ფია და გადმოტანით მარტო მე გადმოეიტანე მოსავლის ნახევარი.
სიდონია მღვდლის შვილია და გოდორის წიკვა არ ეკადრებაო. ფი-
ლიპე ხომ სასიძოთ უნდათ და ეფერებიან... ოსიკიე მაინც რა წი-
თელი კვერცხია!

... რა მშვენიერია მარინე, -- გაუელვა თავში საბას...

ეზოზე გადმოიარა მეზობლის ცუგრუმელა გოგომ.

-- გამარჯობა, საბა!

საბამ ერთი ახედა და ზანტათ უპასუხა:

-- გაგიმარჯოს!

უყურადღებობით გაკაპასებული ცქმუტურა გოგო შემოუბრუნდა
საბას და გოგო-ბიჭებისაგან გამოთქმული ლექსით გაახელა:

ჩემო საბა, შენი თავი
რამ გაზარდა ასე დიდი?!
ხრიკათ მაინც ივარგებდეს,
ორ შაურათ გავყიდიდი...

-- თუ გტაცე ერთი ხელი, გაწრიპინებ თრითინასავით!--შეაში-
ნა საბამ და წამოიწია. გოგო არ შეკრთა და ენა "გამოუტიტა". საბა
წამოდგა და გამოეკიდა: გოგო გაიქცა, მაგრამ ისე, რომ დიდ მან-
ძილზე არ დაუტოვებია საბა... გოგო ტყეში გადახტა. საბამ, თუმცა
რაც კი იგრძნო, მაგრამ სავსებით ვერ გაიგო ძღაბის ოინები და
ღობესთან შეჩერდა.

-- როცა იქნება გაკივლებ!.. -- კიდევ დაექადნა საბა და თავის
ადგილზე დაბრუნდა.

-- ისე ღმერთი უშველის შენ ჩურჩუტ თავს, --- მიაძახა გაბრა-
ზებულმა გოგომ და მიიმალა.

საბა მიწვა და თავში გაუელვა:

-- რა მშვენიერია მარინე.

ნადიდან დაბრუნებული სალომე იქვე ხის ძირში იდგა, მაგრამ
საბამ მაშინვე ვერ შეამჩნია.

-- ბიჭო, რაღა დროს შენი გოგოების დევნაა?

-- აბა... --- შერცხვა საბას, --- გამაგულისა, გალახვა მინდოდა,
გამექცა.

-- ჰო, ჰო, ილაპარაკე!... მასე კი არა, ბიჭო, აწი ცოლ-შვილს უნდა მოეკიდო და ქრისტიანულათ იცხოვრო... რაცხა ბედია, სალდათად არ წაგიყვანეს და მეტი რა გინდა?!

საბა გაჩუმებული იყო. ნათლად წარბოუდგა თვალწინ მარინე და კინალამ ხმამაღლა დაიძაბა:

-- რა მშვენიერია მარინე!

- ბიჭო, რატომ პასუბს არ მეუბნები

- შენ რომ არაფერი გიკითხავს, რა გითხრა?

- არ გინდა ცოლი შეირთო, შვილი გყავდეს?--არ ეშვებოდა ბიცოლა სალომე. საბა შეწითლდა და, როგორც იყო, ამოდენა პირიდან...

- რატომ? ქე მინდა.

- თუ გინდა და ძან კაი გოგოს გაგირიგებ...

სალომე შეჩერდა.

საბა უცდიდა.

-- ნეტავ მარინეს შემრთავდეს,--გაიფიქრა საბამ და ისეთი თხოვნით და. ვედრებით შეხედა სალომეს, მითხარი ვის მრთავო, რომ თვითონვე შეკრთა და თავი დალუნა, მაგრამ სიბნელეში სალომეს არაფერი დაუნახავს და შეუმჩნევია.

-- ახლა ხომ იცი, ჩემო საბა, შენთვის კაი მინდა... მარინეს და თალიკოს შენ არავინ დაგანებებს... როგორც ალხანაო, ისეთი ჩალხანაო, ხომ გაგიგონია. არც ქე გამოგადგებიან ისინი...

საბას გულს მოხვდა ბიცოლა სალომეს სიტყვები... მარინეს ასე ადვილად თვალიდან გაქრობა არ უნდოდა: თვითონ იცოდა, მარინეს მისთვის არ მოაცლიდენ, მაგრამ საწყენი იყო ასე გადაჭრით უარისთქმა... ამ აღელვებულ გულზე მაინც უნდოდა საბას თავისი საბედოს სახელი გაეგო.

-- შენ გინდა კაი მეოჯახე ქალი,ჯანსაღი, ახლად რომ დასახლდებით, მეუღლე ხარივით გვერდში გედგას, ხნავდეს, თესდეს... ისე კი არა, დღეობაში გამოსამზეურებლათ რომ არიან ზოგიერთები... შვიდი-რვა თუმანი თუ ექნა, სახლს ქე დაგიდგამს და მერე თქვენმა ბედმა და ღმერთმა იცის...

-- შე ძაღლო და მამამაღლო,---მოისმა უეცრათ ხმა საჭურედან.---რომ გითხარი ჭური გარეცხე-თქვა, რას შობი მადანე?!

-- აბა მეიფიქრე... თევდორე გიძახის და მეც ქე მეჩქარება...

-- მოვალ, მოვალ!--მიამახა ძმას საბამ, მერე სალომეს ხელი დაუჭირა და ჰკითხა:

-- მაინც, ბიცოლა, ვის მირჩევ?

- ვის გირჩევ, შვილო, და შენთვის ზედ გამოჭრილია მზეხა...

მთვარემ სახლის თავიდან ყური ამოყო და საბას ფერმკრთალმა მნათობმა უნებურათ მარინე გაახსენა.

სალომეს ნათქვამმა სახელმა არაფერი მოაგონა საბას...

სალომე შთაბეჭდილებას უცდიდა.

-- მზითვი კაი აქვს, ხორაგსაც მოვაცემიებ... მოყვარეებიც ხომ ღირს ერთ რამეთ!.. ერთი მჭედელია, მეორეს დუქანი აქვს ხონში.

-- ვინ მზეხაა? --- დაეკითხა ბოლოს საბა.

-- ულამაძის, შე კაცო, ნიკიფორე ულამაძის ქალიშვილი.

-- ნაბიჭვარი? -- გაკვირვებით ჰკითხა საბამ და სალომეს მოდუ-
ნებული ხელი შეუშვა.

-- ჰე, ჩემო საბა... რამდენს რას იტყვიან, კი არ უნდა დეიჯე-
რო!.. ნახე მისი ბიჭი?

-- კი, მარა...

-- აბა, დადი აქ დაკრული?..

-- ჩემთვის სხვა ვერავინ გამეიმეტე, ბიცოლა? -- მწუხარეთ
უსაყვედურა საბამ და გაჩუმდა.

-- დასახლება თუ გინდა, შვილო, ვს არის. ასი მანეთი ფული.
ხორაგი, კაი მოყვრები... მზეთუნახავი არ არი, მარა არც ქვა
დასაწუნი...

-- თქვენ რაზე მუსაიფობთ აქანე? -- დაცინვით იკითხა საბას
უფროსმა ძმამ, რომელიც საჭურედან ნელ-ნელა მოპარვოდა მათ, -
შენი ტილისთვის ვერ მოგივლია, შე ჩერჩეტო, და ცოლ-შვილი გა-
მომიწყე ახლა? წადი, შენი საქმე გააკეთე, თვარა, მაქვს სიცოცხლე,
ზურგი გაგისქელო სახრეთი!.. შენ კი, დედაკაცო, რომ წაგიგდია
ენა, ნამუსი აღარ გაქ?..

მეტის თქმა სალომემ აღარ აცალა:

-- ნამუსი მე კი არა, თქვენ არ გაქვთ, თქვე უღმერთოებო...

მაგის ნამუშევარზე ხართ ყველა მიჩერებული და საწყალს ჭადსაც
კი ამადლით...

-- წადი, ბიჭო, აქედან!--მრისხანეთ უბრძანა თევდორემ, რომ
საგას არ გაეგონა წამაქეზებელი სიტყვები და მერე გამოსწორებო-
და ენაყია დედაკაცს.

საბა არ იძვროდა.

-- წადი-თქვა, რომ გეუბნები, არ გესმის, -- და ჩამჯდარ საბას
ფეხი ჰკრა.

საბა წაიქცა, უცბათ წამოჯდა და მოკლე ხელები ისეთის ძლიე-
რებით სტაცა ფერდებში, რომ ტკივილისაგან და მოულოდნელო-
ბისაგან თავზარდაცემულმა თევდორემ ყვირილი მორთო:

-- მიშველეთ, მომკლა ამ ურჯულომ...

ყვირილზე ხულიდან გამოვარდა თევდორეს ცოლი; საბასთან
მისვლა ვერ გაბედა და კრუხი ქათამივით მიმორბოდა.

თევდორე წიწილივით ჰყავდა საბას აყვანილი ჰაერში და არავინ
იცოდა, რას უპირობდა.

მოხუცებული მამა თავის სკამლოგინიდან იძახოდა:

-- გოუშვი, ბიჭო, შე ღმერთ გამწყრალო, გოუშვი!--და ეძებ-
თა დასარტყმელად კეტს: მხოლოდ დედა გამოვარდა სამზარეულო-
დან აფთარივით და მოჩხუბრებთან თამამად მივიდა:

-- წევე, შენ გავდე რამეს, შე გლახა, შენ! სანუგეშო შვილს
მიკლავ, შენზე კი ავტირდი!--დაუქაქანა ქალმა და საბასაკენ წაი-
წია, მაგრამ ხელი აღარ უხლია, რადგან საბას საზარათ დაედრიჯა
სახე და თვალიდან ცრემლები წამოსკდა.

-- რავა დედაბერივით ტირი, შენ კი დეილუპე, შე ლენჩო და
დედ-მამის შემარცხენელო!--ამოანთხია დედაკაცმა უკანასკნელი

გესლი და უკანვე გაბრუნდა.

-- მაგის ცოდვა მოგეცათ!--გადმოიძახა სალომემ ლობიდან და მიიძალა.

საბა ნელ-ნელა გააპარა. მივიდა საჭურეზე, ჩახედა ჭურში, რომელშიც შეამჩნია წინათვე ჩასხმული წყალი, ჩააგდო თავისარას ორჩხობი, მიუჯდა, გაშალა თავისუფლად ფეხები და უზოგველად დაიწყო რეცხვა. არავითარი აზრი არ ჩერდებოდა თავში, რაღაც ნაპერწკალსავით გაუელვებდა და მიჰქრებოდა... ძლიერის მუშაობისაგან ხვითქად მოდიოდა ოფლი...

გული ოდნავ დაწყნარდა. ფიქრმა ხტუნვა მიატოვა.

-- ყველა, ყველა, მარა დედა?.. მე არ ვარ შვილი თუ? ავიღებ და არ ვიმუშავებ. მარა რომ არ მაჭამონ!.. გამლახონ... თევდორე უუ!--ღონიერია, მაშინ გამიჩუმდა, თვარა... წავალ... თუ აქანეი დედას არ ვეცოდები, ვინ შემიცოდებს?... ქუთეისს წავალ, ვიმათხოვრებ... სირცხვილია!..

ამ ფიქრებში გართული საბა მუშაობას არ უკლებდა. თავისართი უკვე ამორეცხა; ამოასხა ნარეცხი, ოსპილოთი ამომშრალა, ბალის ქერქით ჭურს თავი გაურეცხა, წყაროდან კოკით წყალი მოიტანა და ბალის კაბის ორჩხობით ხელმეორედ დაიწყო ჭურის რეცხვა.